

Tielt

Uitpachtstraat 20

22 FEBRUARI 2026

ARCHEOSERVICE

Gemaakt door: Kirsten Van Campenhout

ARCHEOSER✓ICE

Kirsten Van Campenhout

Archeoservice Rapport 097

Archeologienota

Tielt Uitpachtstraat 20

Deel 2: Programma van Maatregelen

Kirsten Van Campenhout

Meerdonk 2026

Colofon

Titel: *Archeoservice-rapport 097: Tielt Uitpachtstraat 20. Archeologienota. Programma van Maatregelen*

Auteur:	Kirsten Van Campenhout
Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (2015/00060)
Grafische illustraties/GIS:	Archeoservice (tenzij anders vermeld)
Rapportnummer:	Archeoservice-rapport 097
Uitvoerder:	Archeoservice. Kirsten Van Campenhout
Vestiging:	Bloempotstraat 23A, 9170 Meerdonk
Publicatiedatum:	22/02/2026
Publicatieplaats:	9170 Meerdonk
Illustratieverantwoording voorblad:	Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

©Archeoservice, 2026

Archeoservice aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Archeoservice bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken via www.archeoservice.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Archeoservice mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

INHOUD

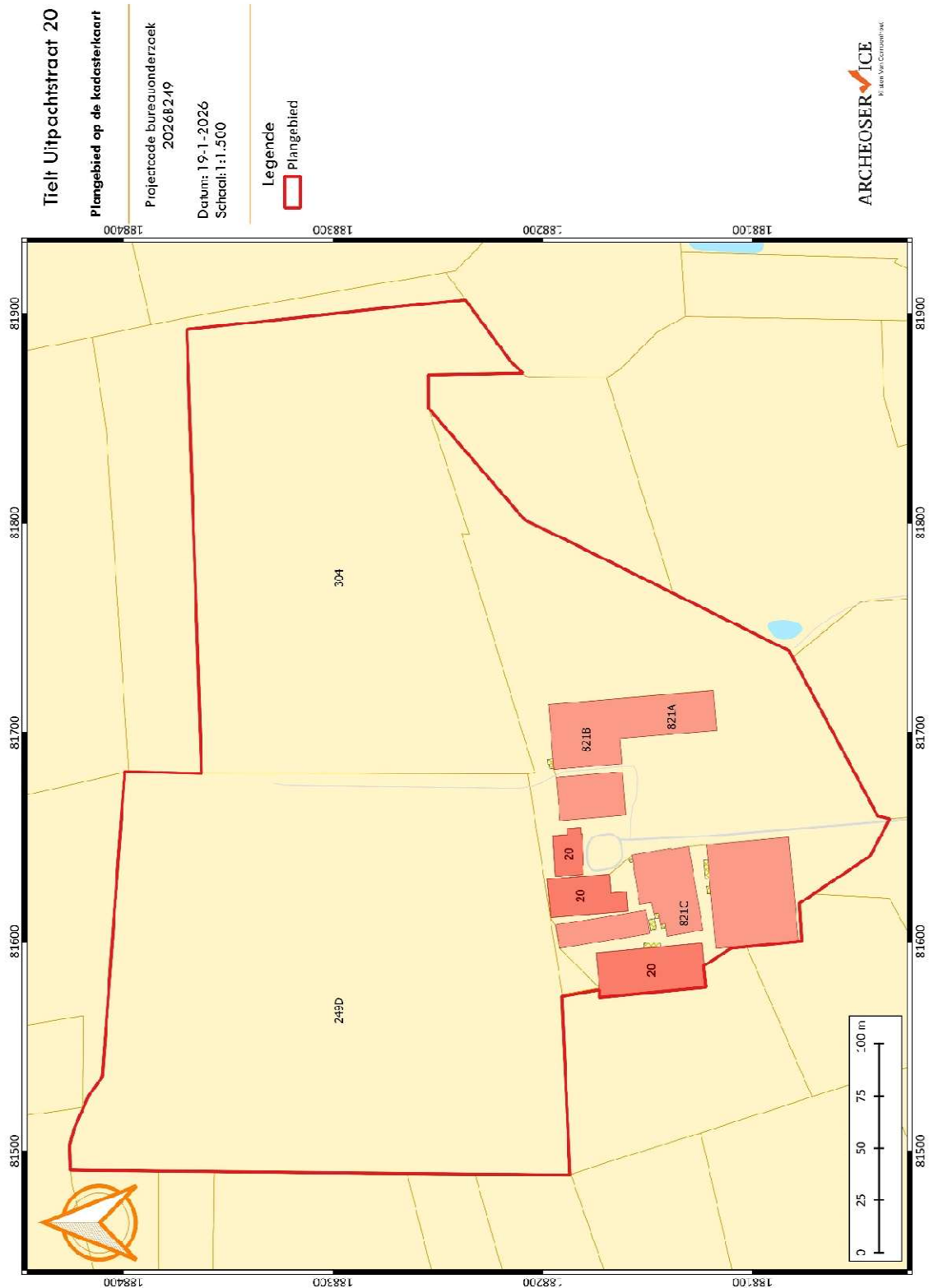
1.1	ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	1
1.2	GEMOTIVEERD ADVIES	3
1.2.1	De volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	3
1.2.2	De aan- of Afwezigheid van een archeologische site	3
1.2.3	Impactbepaling.....	4
1.2.4	Bepaling van de maatregelen.....	7
1.3	PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	9
1.3.1.	Administratieve gegevens en afbakening	9
1.3.2.	Onderzoeksdoelen en vraagstelling	10
1.3.3.	Maatregelen proefsleuvenonderzoek.....	10
1.3.4.	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.....	13
LIJSTEN	14

1. Programma van Maatregelen

BUREAUONDERZOEK 2026B249

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Toponiem	Tielt Uitpachtstraat 20	
Projectcode Onroerend Erfgoed	2026B249(Bureauonderzoek)	
Kadastrale gegevens	TIELT 6 AFD/AARSELE/ sectie A/ percelen 821, 821B, 821C, 249D, 304	
Oppervlakte plangebied	98.930 m ²	
Advieszone	10.232 m ²	
Projectnummer Archeoservice	2026/0003	
Betrokken actoren	Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/2015/00060)
	Betrokken actor:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/2015/00060)
	Betrokken derden:	Niet van toepassing
Beheer en plaats documentatie	Archeoservice Bloempotstraat 23A 9170 Meerdonk	

Figuur 1: Projectie van het plangebied en de advieszone op het kadastralplan.¹

¹ Agiv 2026.

1.2 GEMOTIVEERD ADVIES

1.2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK

Het vooronderzoek heeft tot dusver bestaan uit een bureauonderzoek. Bij dit bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over de landschappelijke, archeologische en historische situering van het plangebied. Deze resultaten werden afgetoetst met de impact van de geplande werken op de bodem. Op basis van dit vooronderzoek is het mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over de verdere omgang met de eventuele archeologische resten binnen het plangebied.

1.2.2 DE AAN- OF AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- ✓ **Aardkundige gegevens:** Het plangebied bevindt zich op een uitloper van het Plateau van Tielt. De hoge gronden in de nabijheid van water vormden een gunstig landschap voor bewoning vanaf het mesolithicum.
Binnen het plangebied zijn (matig) natte colluviale zandleembodems gekarteerd. Bodems die gevormd zijn door colluviale processen vertonen tekenen van recente erosie en dus verminderde contextuele betrouwbaarheid, maar kunnen ook wijzen op oudere, afgedekte niveaus. De seizoensgebonden wateroverlast kan de bewaringstoestand aangetast hebben. In het zuidelijke deel van het plangebied zouden eerder gleyige kleibodems aanwezig zijn. Dergelijke bodemseries zijn ongunstig voor de stabiliteit van structuren, maar juist gunstig voor de bewaring van organische resten zoals hout, leer of botanisch materiaal. De archeologische verwachting en bewaringstoestand kan dus sterk verschillen per zone.
- ✓ **Archeologische gegevens:** In de omgeving rondom het projectgebied zijn weinig gravende archeologische onderzoeken uitgevoerd buiten de dorpskern van Aarsele. Het archeologische onderzoek in de regio refereert allemaal naar de (laat)midleeeuwse bewoning van Aarsele en een mogelijke circulaire structuur. Voor de aanwezigheid van steentijdsites zijn in de omgeving van het plangebied op de CAI echter geen concrete aanwijzingen bekend. In de ruimere regio zijn wel aanwijzingen voor bewoning vanaf de metaaltijden tot en met de (late) middeleeuwen, waaronder circulaire structuren en nederzettingssporen. Een proefsleuvenonderzoek op ca. 1500 m afstand bracht bovendien sporen aan het licht die wijzen op bewoning vanaf de vroege middeleeuwen, met mogelijke oudere fasen (Romeins of ijzertijd) in de ondergrond. Binnen de contour van het huidige plangebied zijn geen archeologische meldingen bekend.
- ✓ **Historische gegevens:** Het historisch kaartmateriaal toont aan dat in het plangebied al bebouwing en een weg aanwezig waren in de 18de eeuw. De weg is niet meer terug te zien op 19de-eeuwse kaarten, maar de historische bebouwing blijft behouden. In de loop van de 20ste en 21ste eeuw kent de bebouwing meerdere uitbreidingsfasen, die zich concentreert in de zuidwestelijke hoek van het plangebied. Het grootste deel van het plangebied was en blijft in gebruik als landbouwgebied.
- ✓ **Gekende verstorings:** Gedurende enkele eeuwen is het plangebied in gebruik geweest als akkerland. In de zuidwestelijk hoek bevindt zich de bebouwing van het terrein, bestaande uit een

woning, loodsen, stallen en sleufsilos. In totaal geraakt in de 21ste eeuw zo ongeveer 13.380 m² bebouwd of verhard. De resterende 85.550 m² is blijft in gebruik als onverhard landbouwgebied.

Op basis van de bureaustudie kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn, maar het potentieel op archeologische waarden is zeker aanwezig. Het plangebied kent al bewoning in de 18de eeuw. Op basis van de gegevens verkregen door het bureauonderzoek kan echter wel een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld worden.

Concluderend kan gesteld worden dat er geen bijzondere indicatoren zijn voor het aantreffen van een in situ steentijdvindplaats. Gezien de landschappelijke en cultuurhistorische locatie van het plangebied, is er wel een potentieel op het aantreffen van indicatoren vanaf het neolithicum in het plangebied. Sporen vanaf de late middeleeuwen zullen eerder gelinkt zijn aan een weg en aan landbouwactiviteiten die horen bij de 18de-eeuwse bewoning.

1.2.3 IMPACTBEPALING

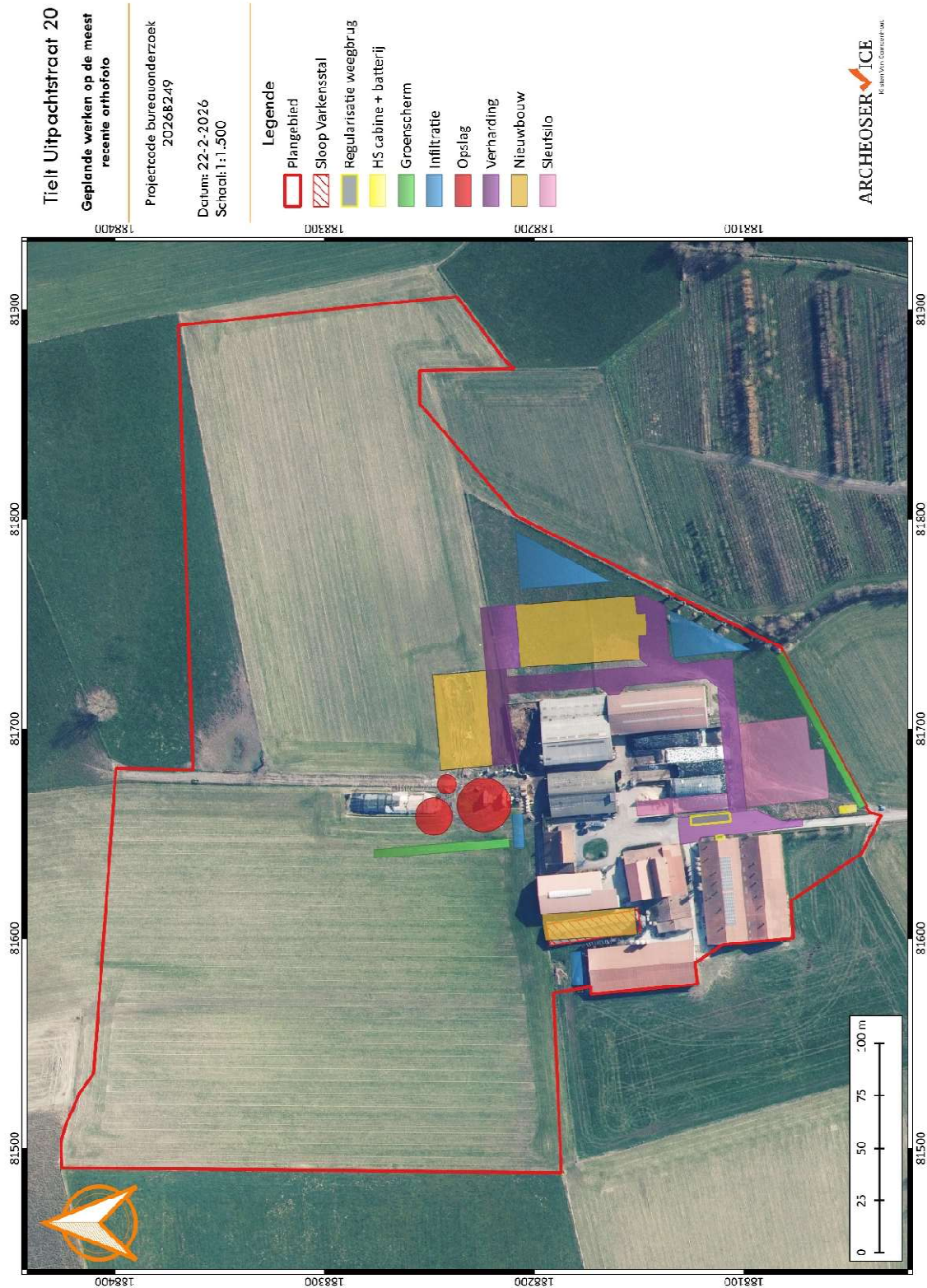
Binnen het huidige plangebied met een oppervlakte van 98.930 m² plant de bouwheer een uitbreiding van een bestaand landbouwbedrijf. De geplande werken hebben een oppervlakte van ca. 13.700 m² en zijn op te delen in enkele grote categorieën.

- ✓ Enkele werken zoals de afbraak van een bestaande stal en de regularisatie van een weegbrug geven geen nieuwe impact op het bodemarchief.
- ✓ Een reeks andere werken veroorzaakt een te verwaarlozen impact: het groenscherm, de HS-cabine en batterij, 1 sleufsilos en de nieuwe machineloods. Het bouwen van de nieuwe machineloods (579,04 m²) situeert zich grotendeels op dezelfde plaats als de te slopen varkensstal. De andere werken zijn te klein in oppervlakte of ondiep.
- ✓ Voor de volgende werken wordt een impact van 30-40 cm voorzien: de aanleg van de vijf aangesloten sleufsilos (1484,20 m²) en de cilindrische opslagplaatsen (818,12 m²), het plaatsen van betonverharding (3479,02 m²), het graven van infiltratiegrachten (580 m²) en het plaatsen van de vloerplaten in de loods mestverwerking (1139,04 m²) en de melkveestal (1820,20 m²).
- ✓ Een diepere impact wordt verwacht voor het plaatsen van de paalfunderingen of sleuffunderingen tot op vorstvrije diepte. Er heeft een impact van 200 cm plaats voor de aanleg van twee mengmestkelders (256,70 m²) en de aanleg van het waterbassin (880,74 m²).

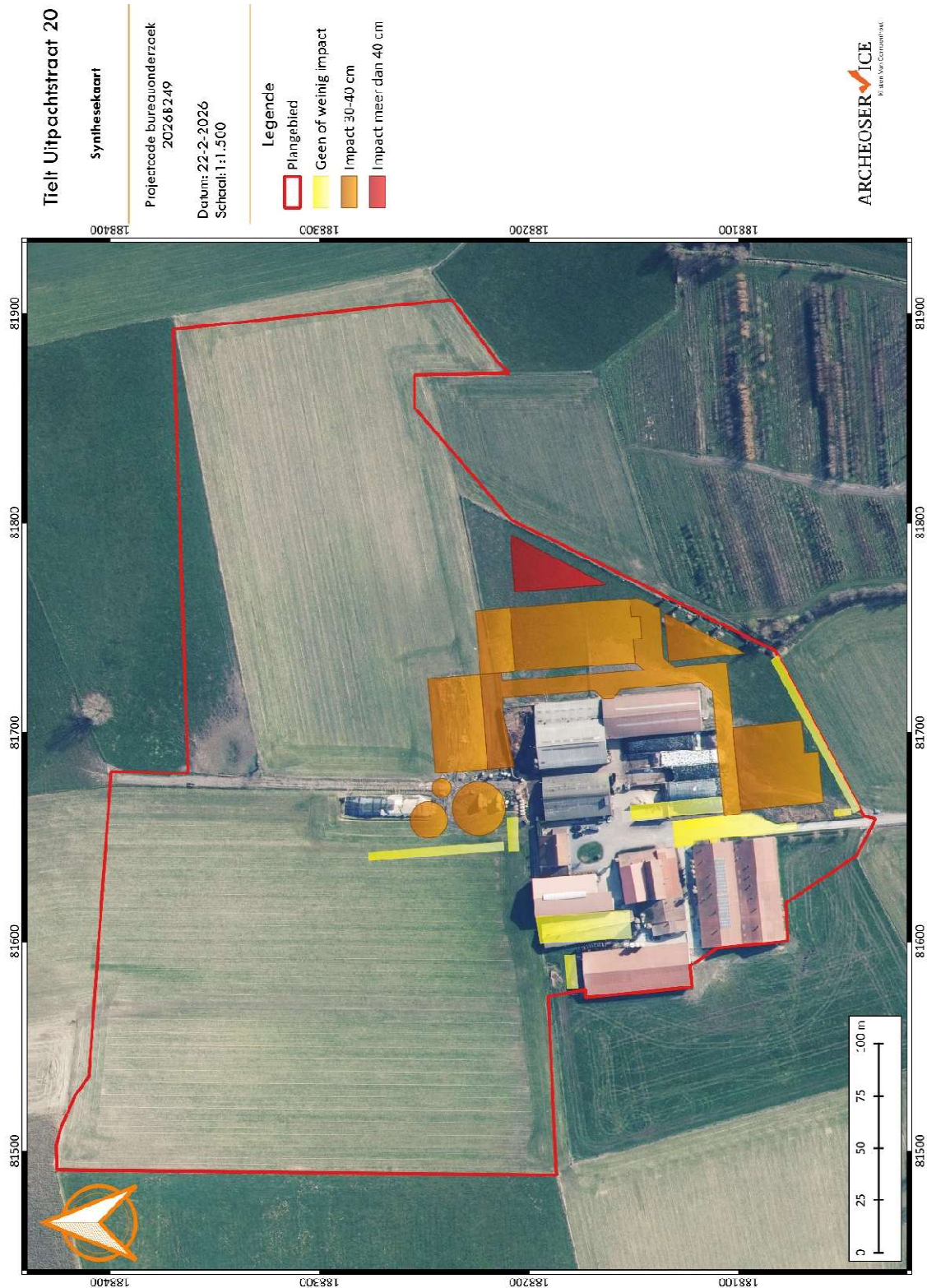
Daarnaast is het aangewezen om rekening te houden met een bijkomende buffer van 20-30 cm om verdere verstoring door zware machines te voorkomen.

Niet alle ingrepen hebben eenzelfde impact op het bodemarchief; een deel situeert zich in reeds verstoorde zones of is beperkt in oppervlakte en/of diepte. Een aanzienlijk deel van de geplande werken vindt echter plaats in het oostelijke, grotendeels onverstoorde deel van het plangebied, waar bodemingrepen plaatsvinden over een relevante oppervlakte en tot aanzienlijke diepte. In deze zones bestaat een reëel risico op vernietiging van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aangezien het bureauonderzoek geen uitsluitsel kan geven over de aan- of afwezigheid, aard, datering en bewaringstoestand van archeologische waarden, maar wel wijst op een duidelijk kennispotentieel, is verder archeologisch vooronderzoek aangewezen.

Figuur 2: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied.²

Figuur 3: Synthesekaart van de geplande werken.³

² Informatie aangeleverd door de initiatiefnemer, Agiv 2026.

³ Plannen aangeleverd door de initiatiefnemer, Agiv 2026.

1.2.4 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Aangezien op basis van de bureaustudie geconcludeerd werd dat het terrein nog onvoldoende onderzocht was, dient er bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren om het archeologisch potentieel te kunnen bepalen. Dit verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering opleveren voor de ontwikkelingsgeschiedenis van dit gebied. Om juridische redenen dient dit te gebeuren in een uitgesteld traject.

Volgens de Code van Goede Praktijk 4.0 (art. 5.3) dient de keuze van de volgende onderzoeksmethoden gebaseerd te zijn op basis van de volgende vier criteria:

- ✓ Is het *mogelijk* deze methode toe te passen op dit terrein?
- ✓ Is het *nuttig* deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- ✓ Is het overdreven *schadelijk* voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- ✓ Is het *noodzakelijk* deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

De volgende onderzoeksmethoden werden **niet** weerhouden voor dit terrein:

- ✓ *Archivalisch onderzoek*: Bijkomend archivalisch onderzoek is bij dit onderzoek is weinig zinvol. Aan de hand van het historisch kaartmateriaal is een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- ✓ *Geofysisch onderzoek*: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene sporen in beeld te brengen waarvan de opvulling voldoende afwijkt van de omliggende grond, wat binnen het plangebied niet per definitie het geval hoeft te zijn. Bovendien is geofysisch onderzoek een duur onderzoek en leidt het veelal niet tot een sluitend advies.
- ✓ *Veldkartering*: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. Veldkartering is het meest efficiënt op akkers. Het plangebied bestaat echter uit een woning met tuin en kleine structuren. Om die reden wordt geadviseerd om geen veldkartering uit te voeren.
- ✓ *Landschappelijk bodemonderzoek*: Een gerichte staalname aan de hand van een landschappelijk booronderzoek kan op een relatief goedkope en onschadelijke wijze de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap verder onderzoeken en daarmee de archeologische potentie van het gebied verder afbakenen. Er zijn echter geen aanwijzingen voor een complexe bodemkundige situatie, integendeel geldt de verwachting dat eventueel aanwezige archeologische resten zichtbaar zijn direct onder de teelaarde.
- ✓ *Verkenkend en waarderend booronderzoek*: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel deze sites te evalueren door middel van bijkomende boringen. In het geval van het projectgebied zijn er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologisch relevante afgedekte horizont. Gelet op de landschappelijke ligging, is het zo goed als uitgesloten dat zich nog bewaarde vondstenconcentraties op het terrein bevinden. Bijgevolg is het niet zinvol hiernaar op zoek te gaan door middel van een verkennend booronderzoek.

Onderstaande onderzoeksmethoden zijn **wél relevant** om binnen het adviesgebied uit te voeren:

- ✓ *Proefsleuven of proefputten*: Het proefsleuven- of proefputtenonderzoek laat toe om uitspraken te doen over de archeologische waarde van een terrein door een beperkt maar statistisch

representatief deel van het terrein op te graven. Bij het huidige onderzoek vormen de archeologische verwachting in combinatie met de geplande ingreep voldoende reden om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek kan echter beslist worden om deze methode al dan niet te weerhouden.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van deze onderzoeksmethoden staan beschreven in het programma van maatregelen.

1.3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.3.1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS EN AFBAKENING

Toponiem	Tielt Uitpachtstraat 20
Adres	Uitpachtstraat 20, 8700 Tielt
Kadastrale gegevens	TIELT 6 AFD/AARSELE/ sectie A/ percelen 821, 249D, 304
Bounding box (Lambert '72)	NW: x: 81648.33 / y: 188256.26 ZO: x: 81782.43 / y: 188058.43
Oppervlakte advieszone	10232 m ²

De advieszone heeft een totale oppervlakte van 10232 m²: een zone van 8714 m² en een zone van 1518 m². Ter hoogte van de advieszone is geen bebouwing aanwezig en is het terrein in gebruik als landbouwgebied.

Figuur 4: Projectie van het plangebied en de advieszone op de meest recente orthofoto.⁴

⁴ Agiv 2026.

1.3.2. ONDERZOEKSDOELEN EN VRAAGSTELLING

De doelstelling van het verder vooronderzoek is het achterhalen of er op het terrein een archeologische site aanwezig is en welke karakteristieken deze heeft en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het plangebied. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve onderzoeksvragen weergegeven.

- ✓ Welke zijn de waargenomen horizonten en wat is hun genese?
- ✓ Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- ✓ Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard, omvang en de datering van de sporen?
- ✓ Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- ✓ Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- ✓ Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- ✓ Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- ✓ Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- ✓ Kunnen sporen gelinkt worden met de 18de-eeuwse bewoning of weg?
- ✓ Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- ✓ Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- ✓ Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Onderzoeksvragen voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling:

- ✓ Hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Onderzoeksvragen voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- ✓ Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- ✓ Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- ✓ Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- ✓ Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.3.3. MAATREGELN PROEFSLEUVENONDERZOEK

Omdat binnen het plangebied *Merchtem Koeweidestraat 25* een gunstige archeologische verwachting is opgesteld voor resten uit perioden die zich kenmerken door een sporenniveau dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Dit geldt voor de advieszone met een oppervlakte van ca. **10232 m²**.

Om een betrouwbaar beeld te kunnen vormen van de aanwezige archeologie binnen het onderzoeksgebied, zal een oppervlakte van ongeveer 12,5% worden onderzocht door middel van proefsleuvenonderzoek. Op die manier wordt voldoende oppervlakte onderzocht om een onderbouwde archeologische verwachting te bekomen van het plangebied. Voor de algemene bepalingen aangaande de uitvoering van proefsleuvenonderzoek wordt verwezen naar de relevante hoofdstukken in de Code van Goede Praktijk.

De proefsleuven worden gelijkmatig verspreid over de advieszone aangelegd volgens het systeem van parallelle ononderbroken proefsleuven. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12 m en maximum 15 m (van middelpunt tot middelpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2 m breed en bij voorkeur haaks op het reliëf georiënteerd. De oriëntatie van de proefsleuven is voor dit plangebied gedeeltelijk aangepast aan de vorm van het plangebied om voldoende oppervlakte efficiënt te kunnen onderzoeken.

Op basis van luchtfoto's en oude topografische kaarten is een voorstel gemaakt voor het proefsleuvenonderzoek. Het is altijd mogelijk dat de situatie ter plaatse ondertussen is gewijzigd en het plan moet worden aangepast. In dat geval dient dit voldoende gemotiveerd te worden in de nota.

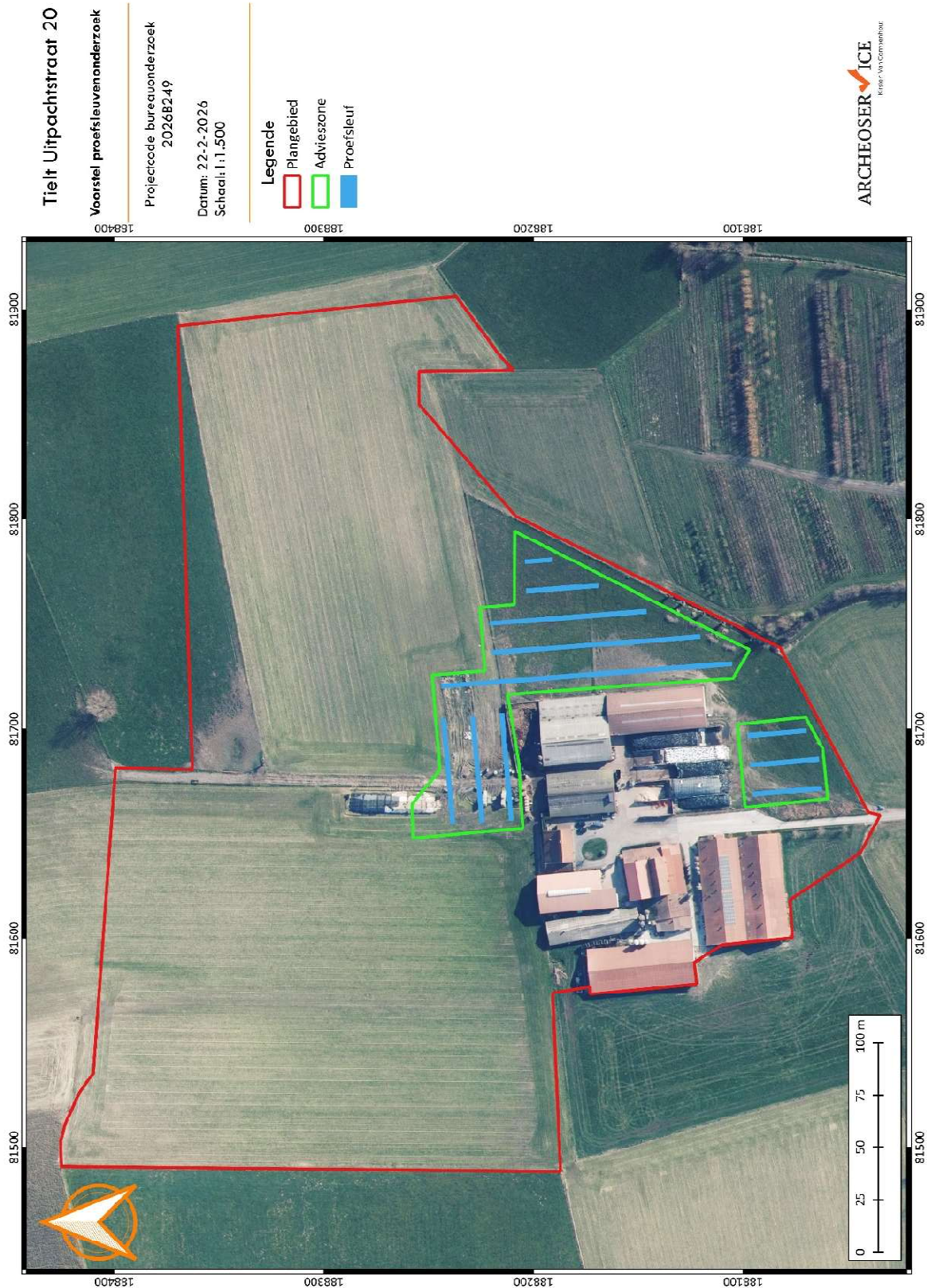
Er wordt **1212 m² onderzochte oppervlakte** in de vorm van parallelle proefsleuven ingepland (Figuur 5) in lijn met het plangebied en het reliëf. Op deze manier wordt met de **11 sleuven** 11,8 % van het adviesgebied onderzocht. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd, indien nodig, om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. De bedoeling is om met de sleuven en de kijkvensters minstens 12,5% van het terrein te onderzoeken.

De grond wordt gescheiden afgegraven en tijdelijk gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek zijn de volgende onderzoekstrajecten mogelijk:

- ✓ Indien wel een sporensite aangetroffen wordt, dient een evaluatie gemaakt te worden van deze site. Dit kan resulteren in een programma van maatregelen voor een **opgraving** van de sporensite.
- ✓ Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek geen relevante sporen of artefacten aangetroffen worden, kan meteen overgegaan worden tot een **vrijgave van het terrein**.

Figuur 5: Voorstel inplantingsplan van de proefsleuven.

1.3.4. VOORZIENE AFWIJKINGEN TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het uitgestelde vooronderzoek redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

LIJSTEN

Figuur 1: Projectie van het plangebied en de advieszone op het kadasterplan.	2
Figuur 2: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied.....	5
Figuur 3: Synthesekaart van de geplande werken.	6
Figuur 4: Projectie van het plangebied en de advieszone op de meest recente orthofoto.....	9
Figuur 5: Voorstel inplantingsplan van de proefsleuven.	12